

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

СИТУАТИВНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ІВ

Захарченко Ю. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – асистент Овсянко О. Л.

Пареміологічний фонд займає важливе місце в лексичній системі мови, а тому його аналіз залишається протягом багатьох років однією з найактуальніших проблем лінгвістики.

Незважаючи на існуючі наукові здобутки, підходи до вивчення пареміофонду вітчизняними та зарубіжними лінгвістами суттєво різняться, так само, як базові поняття пареміології, що робить дослідження ситуативної детермінованості прислів'їв актуальним та нагальним. Вивченням прислів'їв займалися такі вчені як Л. Г. Авксент'єв, М. Ф. Алефіренко, А. І. Альохіна, В. Л. Архангельський, Л. А. Булаховський, В. В. Виноградов, М. Т. Демський, О. В. Корень, А. Крікман, О. В. Кунін, О. М. Мелерович, О. В. Мерзлікіна, В. М. Мокієнко, Л. Г. Скрипник, О. І. Смирницький та ін.

Прислів'я – це комунікативні автономні одиниці, які мають форму невеликого тематичного тексту, що не містить заголовка, є конденсацією спостереження та в яких домінує синкретична (інформативно-впливова) функція. Зазначені комунікативні одиниці характеризуються давністю походження, належністю до різних типів дискурсу, специфікою поверхневої та глибинної структур. Об'єктом дослідження є англomовні прислів'я, а предметом – їх функціонування в сучасних художніх текстах. Матеріалом дослідження слугували прислів'я, вилучені через суцільну вибірку з сучасних англomовних художніх творів ХХІ століття.

Опрацювання теоретичних джерел, присвячених висвітленню розбіжностей між поняттями прислів'я та приказка, уможливило чітке представлення спільних/відмінних ознак зазначених одиниць. Відтак, прислів'я перебувають на шкалі, яка на порядок вище від приказок: якщо перші є еквівалентами суджень у формі інтонаційно та змістовно завершених речень і використовуються для цілеспрямованих комунікативних потреб, то останні прирівнюються до значення слова та відповідних номінативних особливостей.

Художній твір – це твір, що має передусім естетичну або розважальну цінність, яка може бути по-різному трактована,

інтерпретована залежно від мети і досвіду читачів. Він кваліфікується як явище художньої літератури, тобто гетерогенного за походженням мистецтва [1]. У художніх текстах використовується велика кількість прислів'їв, які несуть у собі не тільки високий ступінь експресивності, а й значний потенціал змістової ємності.

Проаналізуємо наступний уривок: *“Many people believe that the concept of an “apple a day keeps a doctor away” is just a played out, overused saying that adults made up to get their children to eat healthier.”* [2, с. 5] У цьому прикладі прислів'я *Apple a day keeps a doctor away* надає реченню характерного звучання та влучно передає його суть. Вживання цього прислів'я додало висловлюванню більшої експресивності та завершеності.

Наведемо наступну ситуацію з використанням прислів'я в художньому тексті: *“Is he making plans but never following through? The old adage, “Action speaks louder than words,” definitely holds true when it comes to relationships. We want you to enjoy both his actions and his words.”* [3, с. 70]. Зазначений приклад характеризується відмінною передачею емоційного стану мовця. Вживання традиційного прислів'я максимально передає сутність ситуації та дає характерну оцінку подіям, що відбуваються.

Проілюстровані приклади засвідчують як доречно можуть використовуватися прислів'я в художніх творах. Їх функціонування в тексті надає висловлюванню більшої експресивності та смислової завершеності. Тобто, паремії виступають не лише репрезентантами типових ситуацій, але й сприяють реалізації тих чи інших авторських інтенцій. Саме тому, пареміологічні одиниці є досить активними крапленнями в художньому дискурсі.

Перспективними є подальші дослідження й інших текстів малого жанру на базі аналізу більш широкого спектра фактичного матеріалу.

1. Художній твір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Художній_твір.
2. Michael C. Allen *An Apple a Day: Getting Back to Basics Achieves Total Health and Wellness* / Allen C. Michael. – Author House, 2010 – 68 p.
3. Jennifer S. Wilkov, Kimberly Mylls. *Boys Before Business: The Single Girl's Guide to Having It All* / Jennifer S. Wilkov, Kimberly Mylls. – Morgan James Publishing, 2010 – 148 p.

4. Швачко С. О. Семантичне навантаження денумеральних одиниць// 36. наук. праць «Мовні концептуальні картини світу».–Київ, 2002. – С.522-527.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ НОМІНАЦІЇ ГЕНДЕРУ

Іванов І. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Баранова С. В.

До лексико-граматичних засобів вираження гендеру в англійській мові належать займенники.

Вибір займенника, з яким можна співвіднести той чи інший іменник, визначено семантикою іменника. В англійській мові, таким чином, за родом класифікують не слова, а предмети чи істоти, яких вони позначають. Наприклад, іменник *dragon* (дракон) співвідноситься із займенником чоловічого роду не безпосередньо, не за формою, оскільки *dragon* і *he* позначають осіб чоловічої статі [1, 59].

До середнього роду, крім неістот, відносяться тварини (це стосується не до будь-яких тварин) і діти до одного року. Домашніх тварин називають за їх статтю. Наприклад, *кіука* буде «*she*», а *кіт* — «*he*».

Крім цього є і протилежні випадки, адже деякі предмети в стилістично забарвленій або емоційній мові можна визначити та замінити займенниками *he* або *she*, наприклад:

1. Різні кораблі співвідносять із жіночим родом, наприклад:

[2] «*The Hind will never see England, not with her cargo holds busting their seams*» (Clive Cussler «*Inca Gold*»).

Тісний зв'язок кораблів з жінкою пов'язаний з тим, що слово *ship* походить зі скандинавської *skip* — так називали щось, пов'язане з жіночим лоном. За давніми повір'ям, поховання вікінга в човні позначало переродження в утробі матері.

2. Назви країн, зазначених у поетичному або міфічному контексті, також співвідносять із жіночим родом:

[2] «*Win for good Queen Bess and England, my boys!*» (Clive Cussler «*Inca Gold*»).